

GRAUŽIKAI

KURĮ AUGINTI NORĖTUM TU?

UŽSUK PASITARTI

Pelytė, žiurkėnas, triušis, šinšila – kuris mylimiausias? Vaikystėje, ko gero, tikrai auginate nors vieną tokį mažą, švelnutį padarėlį, o gal vis dar svarstote, kurį gi iš šio gausaus būrio parsivežti į namus? Susipažinkite su kiekvieno iš jų charakterio savybėmis ir patarimais, kaip įrengti gyvenamąją vietą ir ko geriau neduoti graužti.

PATYS ĮVAIRIAUSI

Graužikai – tai gausiausias rūšių skaičiumi žinduolių būrys. Šį būrį sudaro patys įvairiausi graužikai, išsiskiriantys tiek savo dydžiu, tiek charakteriu. Pasaulyje iš viso priskaičiuojama 1700 graužikų rūšių. Knygoje plačiau apžvelgsime dažniausiai namuose auginamus graužikus.

Žiurkėnai – maži, mieli gyvūnėliai, nereikalaujantys daug priežiūros. Tai labai aktyvūs gyvūnai, kurie nuolat būna užsiėmę kokia nors veikla, pavyzdžiui, gyvenamosios vietos tvarkymu, švarinimusi, atsargų tikrinimu. Judrūs ir energingi pūkuotukai ypač mėgsta įvairius žaidimus. Žiurkėną geriausia auginti vieną, nes šie gyvūnai mėgsta vienetą. Laikant kelis žiurkėnus, ypač jei jie – priešingos lyties, nedidelė grupelė greitai gali padidėti iki būrio.

Dekoratyvinis triušis – tai specialiai išvesta triušių veislė, skirta laikyti namuose, pvz., bute, ir gyventi kartu su žmogumi. Triušį auginti labiau rekomenduojama vyresniems vaikams arba net suaugusiems. Nes šie, be galo jautrūs, lengvai išgąsdinami ir trapūs padarėliai iš tikrųjų reikalauja daug kantrybės. Ne kiekvienam triušiui patinka ir ėmimas ant rankų. Be to, netinkamai keliant galima lengvai sužaloti šio gyvūnėlio stuburą. Dekoratyviniai triušiai gyvena apie 5–10 metų. Šie gyvūnėliai puikiai gyvena ir po vieną. Tačiau jei nusprendėte įsigyti porelę, būkite pasirengę jų bendravimo ypatumams. Jei nenorite triušių veisti, rekomenduojama, pasitarus su veterinaru, abu sterilizuoti.

Įdomu tai, kad triušiai atpažįsta savo šeimininką iš kvapo ir balso, ir gali išmokti reaguoti į savo vardą, jei šaukdami pamaloninsite skanėstu. Triušiai mėgsta trinti smakrą į įvairius daiktus, kad pažymėtų savo teritoriją. Aktyviausi jie yra auštant ir temstant, tačiau mielai prisitaikys ir prie jūsų siūlomos dienos tvarkės.

Dekoratyvinės žiurkės – vieni populiariausių namuose laikomų graužikų. Šie gyvūnai yra labai prieraišūs ir ištikimi. Taip pat žiurkės yra be galo rūpestingos bei švelnios. Dekoratyvines žiurkes auginti paprasta dar ir dėl to, jog jos yra visaėdės. Šie gyvūnai labai prisiriša prie žmonių, mėgsta

jų draugiją. Žiurkėms patinka užlipti ant šeimininko peties ir taip keliauti po kambarį ar įsitaisyti ant kelių ir, susisukus į kamuoliuką, jaukiai miegoti. Šie gyvūnėliai atsiliepia į savo vardą. Žiurkės – protingi gyvūnai, todėl jas galite išmokyti įvairių dalykų.

Jūrų kiaulytės – taip pat gana dažnai namuose auginamas gyvūnas. Jūrų kiaulytėmis jos vadinamos dėl to, jog buvo atvežtos iš už jūrų ir kad skleidžia panašius į kiaulės žviegimą garsus. Jūrų kiaulytės – šiek tiek baikštūs gyvūnai, tačiau nuo mažų dienų auginamos labai prisiriša prie savo šeimininko. Kad ir kaip būtų išgąsdinta, jūrų kiaulytė niekada neįkąs.

Šinšilos – labai gražūs gyvūnėliai, pavergiantys savo dailiu kailiuku. Taip pat tai itin jaudrūs, smalsūs, šoklūs gyvūnai, kurie nuolat kažką veikia, ir, dažniausiai, naktimis, mat šinšilos – naktiniai gyvūnai. Jei norite auginti tokį gyvūną, turėkite

omenyje, kad naktį neišvengsite triukšmo. Didelis pliusas, jog nei pati šinšila, nei jos ekskrementai ar šlapimas neturi jokio kvapo. Tačiau šinšilos ne itin mėgsta būti imamos ant rankų arba kai jas glosto.

Degu – į voveres labai panašūs, judrūs, labai smalsūs, protingi, aktyvūs, drąsūs, vietoje nenustygstantys, dėmesio reikalaujantys gyvūnėliai. Atsižvelgiant į tai, kad natūralioje aplinkoje šio tipo gyvūnai gyvena kolonijomis, degu ypač mėgsta bendrauti, tad rekomenduojama juos laikyti po kelis. Degu yra gana protingas gyvūnas, nesunkiai atpažįstantis skirtingus garsus ar žmonių balsus. Smalsumo vedinas degu nepraleidžia progos paragauti visko, ką tik suranda, todėl geriau nepalikti jo vaikščioti po namus be priežiūros. Kandžiojasi šie gyvūnai ypač retai. Įkasti jie gali tik tada, kai juos kažkas labai išgąsdina.

ŠĖRIMAS

Pagrindinis graužikų maistas – augalinis, tačiau yra ir tokių graužikų, kurie minta įvairiu maistu. Geriausia šiuos gyvūnus šerti specializuotu visaverčiu **pašaru**, taip būsite tikri, kad augintinis gaus visų reikiamų medžiagų. Tokie pašarai yra papildyti baltymais, riebalais, aminorūgštimis, vitaminais, kalciumu, fosforu. Augintinį rekomenduojama šerti du kartus per dieną, geriausia tuo pačiu laiku (šeriant skirtingu laiku gyvūnas patiria stresą, blogiau ēda). Taip pat labai svarbu, kad narvelyje nuolat būtų šviežio, švaraus vandens, jį būtina keisti kasdien.

Kaip **pašaro papildą** galima duoti įvairių vaisių, daržovių, riešutų, uogų. Be įprasto pašaro kai kuriems graužikams būtina įdėti ir **šieno**, jis reikalingas gyvūnui ne tik dėl maisto, bet ir guoliui susisukti. Šieną galite pasirinkti visiš- kai paprastą arba tokį, kuris papildytas naudingais priedais:

gaiviai kvepiančiomis mėtomis ar pipirmėtėmis, sveikatai svarbiomis medetkomis, ramunėlėmis, kiaulpienėmis, gardžiosiomis gražgarstėmis su džiovintais pomidorais ar džiovintomis morkomis, o galbūt su pievų gėlėmis ir įvairiomis žolelėmis.

Taip pat narvelyje visada turėtų būti specialios **kreidos** ar **mineralų** graužikams, jog juos grauždamas gyvūnėlis galėtų nusi-dilinti priekinius dantis (kandžiai auga visą laiką, todėl gali peraugti, o tai trukdytų gyvūnui normaliai ėsti). Tam puikiai tinka ir beržo, ievos, obels šakelės bei įvairūs grūdų, sėklų, džiovintų daržovių ir uogų **skanėstai**: pakabinamos lazdelės, pagaliukai, rutuliukai, traškios pagalvėlės.

Naudinga į augintinio racioną įtraukti ir **vitaminų** ar **mineralų**, stiprinančių dantis, nagus, gerinančių kailio ir odos būklę bei virškinimą.

Geriausia maistą augintiniui rinkti atsižvelgiant į jo rūšį.

Pats tinkamiausias maistas **žiurkėnams** – specialūs grūdų mišiniai, kuriuose gausu vitaminų ir mineralų. Prie sauso maisto retkarčiais galima duoti beveik visų vaisių ir daržovių (išskyrus kopūstus, bulves, svogūnus, česnakus, arbūzus, kivių ir ananasus), riešutų (išskyrus migdolus) ir sėklų. Retkarčiais žiurkėnus galima palepinti liesu jogurtu, varške, kietai virtu kiaušiniu. Jokiais būdais neduokite sūraus, riebaus, saldaus, kepto, konservuoto maisto, taip pat – dešros, medaus, makaronų, grybų, šokolado.

Žiurkės – graužikai, kurių negalima šerti tik augaliniu maistu, kadangi tai visaėdžiai gyvūnai. Šiems gyvūnėliams tinka duoti kviečių, avižų, miežių, sorų. Svarbu, kad gyvūnas gautų gyvūninės ir augalinės kilmės baltymų, dėl to žiurkėms galite duoti mėsos (geriausia virtos, neriebios), žuvies, apvirtų inkstų, kepenų, varškės ar kitų pieno produktų. Racioną galite papildyti kiaulpienių lapais, vaisiais, daržovėmis. Venkite duoti saldaus, tukinančio maisto. Žiurkėms negalima: šokolado, žalių bulvių, pupų, Briuselio kopūstų.

Jūrų kiaulytes taip pat labai tinka šerti įvairiais specializuotais pašarais. Papildomai galima duoti vaisių, žalumynų, daržovių (išskyrus kopūstų). Retkarčiais jūrų kiaulytes galima palepinti pieno produktais, pavyzdžiui, varške. Taip pat duokite gyvūnėliui pagrauzti medinių šakelių, kad šlifluotųsi dantys.

Rūpinantis **degu** mityba, svarbu žinoti, jog jokių būdu šiems gyvūnams negalima duoti daug cukraus turinčio maisto, labai saldžių vaisių ar razinų, nes degų organizmas nesugeba cukraus perdirbti ir dėl to jų augintinis gali susirgti įvairiomis ligomis. Geriausias maistas – specialūs mišiniai, skirti būtent šiam gyvūnui. Iš daržovių degų mėgsta moliūgus, porus, morkas, cukinijas. Taip pat šiems gyvūnėliams itin tinka duoti šermukšnio uogas, erškėtuoges, įvairias sėklas, riešutus, lapuočių medžių šakeles.

Dekoratyvinius triušius svarbu šerti subalansuotu pašaru, kurio pagrindą sudaro liucerna. Taip pat šiems gyvūnams svarbu duoti šieno ir šviežių daržovių. Nerekomenduojama šerti triušių juoda duona, burokais, žaliomis bulvėmis.

Šinšilos yra žolėdžiai gyvūnai, todėl jų racione turi būti tik augalinės kilmės maistas. Specialios granulės, grūdai ir šienas yra viskas, ko reikia jūsų auginamai šinšilai. Šviežių daržovių šinšiloms duoti negalima. Nuo pavasario šiuos gyvūnėlius galima pradėti maitinti žaliu pašaru, kiaulpienių lapais. Kad nusitrintų nuolat augantys kandžiai, duokite pagrauzti beržo šakelių.

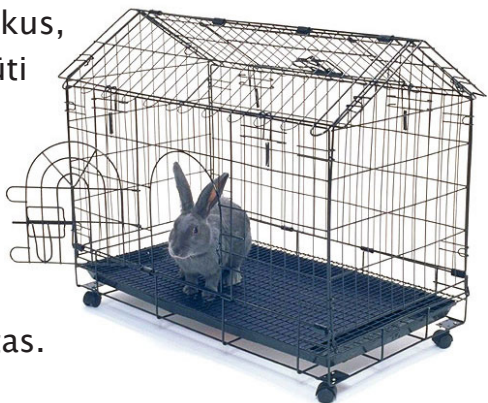
KOKĮ NARVELĮ IŠRINKTI GRAUŽIKUI?

Graužiko namai – graužiko tvirtovė. Tad augintiniui rekomenduojama parinkti kokybišką ir tvirtą narvelį. Pasiitenkite, kad narvelyje būtų pakankamai erdvės. Gyvūnui augant ir narvelio gali prireikti kito, tad visada naudinga iš karto išsirinkti didesnį.

Dekoratyvinių triušių narvelis turėtų būti kiek įmanoma erdvesnis. Mažiausias rekomenduojamas vieno triušio narvo dydis yra 80x50 cm. Norint laikyti du triušius,

narvas turėtų būti ne mažesnis kaip 120x60 cm dydžio. Triušiuo narvas turėtų būti tokio aukščio, kad augintinis galėtų atsistoti ant užpakalinių kojų. Kai kurie graužikai bando graužti grotas, todėl narvelis turi būti tvirtas.

Jūrų kiaulytėms taip pat reikia pakankamai erdvaus narvelio. Geriausiai joms tiks metalinis narvas plastikiniu pagrindu.

Žiurkėnus rekomenduojama laikyti narveliuose su mažais tarpeliais tarp virbų. Minimalus narvo dydis – 30x40x30 cm.

Degu yra labai aktyvus gyvūnėlis, jam taip pat reikalingas erdvus, patogus, su papildomomis slėptuvėmis, kuriose jis galėtų kaupti maisto atsargas ir sukti guolį, būstas – maždaug 100 cm ilgio, 30–35 cm pločio ir 50 cm aukščio.

Žiurkės laikomos metaliniuose narveliuose, nes kitokias grotas jos gali greitai pergraužti. Renkantis narvelį, svarbu atkreipti dėmesį į jo dydį. Žiurkei reikia laisvai judėti, tad jai jokių būdų netiks narvelis, skirtas žiurkėnui ar pelei. Narvelis turėtų būti ne mažesnis nei 60x30x40 cm. Žiurkių nebūtina visą laiką laikyti narvelyje, jos mėgsta lakstyti po kambarį. Tačiau nepalikite jų be priežiūros.

Šinšiloms reikalingas erdvus, metalinis narvas. Minimalus jo dydis – apie 50x50x70 cm. Svarbu, jog jis būtų pakankamai aukštas.

Narvą svarbu padėti tinkamoje vietoje, kur būtų ramu ir šilta, nebūtų tiesioginių saulės spindulių, skersvėjo, taip pat kuo toliau nuo įvairių daiktų, kuriuos augintinis galėtų įsitraukti į narvą. Gyvūnui augant narvelį derėtų pakeisti į didesnį.

NARVELIO „INTERJERAS“

Graužikai mėgsta pasislėpti ir patogiai įsitaisę miegoti, todėl daugeliui jų labai patiks savo narvelyje turėti **namelį**. Į narvelio vidų įdėkite vatos ar kokio nors audinio atraižų – graužikas iš jo galės susisukti sau šiltą guolį ir niekieno netrukdomas miegoti. Taip pat galite įsigyti ir specialių **medinių namelių** ar iš šieno suformuotų **landų**.

Kai kurie graužikai, tokie kaip žiurkėnai, yra labai energingi gyvūnai, todėl jiems narvelyje vertėtų įtaisyti besisukantį **bėgimo ratą** ir kitų priedų, skirtų laiptoti. Narvelį galite išrinkti ir nestandartinį, įdomų, pavyzdžiui, su tuneliais arba laikmačiu! Žiurkėms ratelis nereikalingas, jos tokios priemonės netgi nemėgsta, joms geriau įrengti daug **kopėčių, tunelių**, taip gyvūnas galės patenkinti savo judėjimo poreikį. Šinšiloms svarbu, kad narvelyje būtų daug medinių kartelių, kuriomis galėtų šokinėti.

Pasirūpinkite, kad narvelyje būtų **gertuvė** – augintiniui bus patogus gerti ir jis neprilaistys vandens. Ypač svarbu užtikrinti, kad gertuvėje visad būtų šviežio, švaraus vandens.

Taip pat rekomenduojama turėti ir **dubenėlį** arba **ėdžias** maisiui. Dubenėlį geriausia rinktis keramikinį. Tokio dubenėlio neįveiks graužiko dantys. Taip pat patogus naudoti dubenėlį, kurį galima pritvirtinti narvelio viduje. Taip būsite tikri, kad gyvūnėlis dubenėlio nepers ir neišsklaidys maisto.

ŠVARA.

KOKS KRAIKAS GERIAUSIAS?

Norint užtikrinti švarą ir gerą kvapą, graužiko narvelį būtina valyti mažiausiai kartą per savaitę. Kraiką galite pasirinkti iš kelių rūšių.

Medžio drožlių kraikai – turbūt patys populiariausi ir dažniausiai naudojami. Rinkdamiesi tokį kraiką graužikui, atsižvelkite į tai, iš ko tiksliai jis pagamintas. Geriau rinktis lapuočių medžių drožles, nes pušų ar kedro medžio skiedrose esantys aliejai skleidžia nuodingus dūmus. Taip pat geriau nenaudoti smulkių pjuvenų, nes papuolusios į akis ar kvėpavimo takus jos gali sukelti augintinio sveikatos sutrikimus. Kaip alternatyvą galite rinktis presuotų granulių kraikus.

Medžio drožlių kraikų privalumai:

- Pagaminti iš 100 % natūralių medžiagų.
- Puikiai sugeria drėgmę ir nemalonų kvapą.
- Gali būti kompostuojami, nes yra 100 % biologiškai suskaidomi.
- Labai ekonomiška naudoti, nes užtenka ilgam.

Popieriniai kraikai – ištis patogi švaros palaikymo priemonė. Tokie kraikai yra gaminami iš celiuliozės pluošto, dėl ko yra visiškai natūralūs ir dažniausiai netoksiški, ypač jei nudažyti Europos Sąjungoje patvirtintais dažikliais, kurie nėra kenksmingi gyvūnams. Tiesa, kadangi kraikas pagamintas iš celiuliozės, jis gali šiek tiek dulkėti. Dulkės gali sukelti graužikams alergiją. Bet privalumas yra tai, kad toks kraikas yra bekvapis, tad neerzina jautrių kvapams nosyčių.

Popieriniai kraikai iš tikrųjų puikiai sugeria kvapą ir skystį. Šlapimo kvapą gali neutralizuoti iki 10 dienų! Tokiu būdu išvalius narvelį švaros ir gaivumo kvapas namuose išlieka ilgiau. Toks kraikas sugeria net tris kartus daugiau skysčio nei medžio drožlių kraikai.

Kraikas, pagamintas iš celiuliozės, yra itin minkštas, kas itin patinka žiurkėnams, pelėms, žiurkėms ir kitiems graužikams, mėgstantiems susikurti urvelius, įlįsti kur šiltai miegoti ar tiesiog pasislėpti švelniame, minkštame popieriukų kalne. Be to, popierinis kraikas yra ekologiškas ir draugiškas aplinkai, nes 100 proc. suyra, taip pat gali būti kompostuojamas.

Ir, aišku, spalvos, – vienas esminių kriterijų, verčiančių įsimylėti tokį kraiką iš pirmo žvilgsnio. Naudodami įvairiaspalvį kraiką augintinio narvelyje galite sukurti linksmą

„dizainą“ – narvelio pagrindui užkloti naudokite vienos spalvos kraiką, o kampuose (urveliams) pridėliokite kitos spalvos kraiko.

Tegul Jūsų augintinio narvelis atrodo naujoviškai ir stilingai!

Kokių priemonių geriau nenaudoti?

Yra priemonių, kurių geriau nenaudoti kaip kraiko graužikams. Tai:

Kačių kraiko. Kačių kraikas joku būdu netinka graužikų narveliams. Mat graužikai kartais mėgsta kraiką ėsti, o katėms skirtų kraikų granules jiems gali būti tiesiog per sunku suvirškinti.

Laikraščių. Tai blogiausia priemonė, kokią tik galite naudoti vietoje specialaus kraiko. Laikraščiuose gausu nuodingų medžiagų, kurios gali turėti neigiamos įtakos augintinio sveikatai.

Kvapnių kraikų. Nors kraiko kvapas gali būti malonus, tokio kraiko graužikų higienai užtikrinti nerekomenduojama rinktis. Augintiniui cheminiai kvapai gali sukelti čiaudulį ir alergiją.

Ką dar reikėtų žinoti apie narvelio švarą?

- * Ypač patogų narveliai ištraukiamu dugnu – taip bus paprasčiau juos išvalyti.
- * Kai kurie graužikai paprastai tuštinasi vienoje vietoje. Kad palaikytumėte nuolatinę švarą, į tuštinimosi kampą padėkite karotinę dėžutę arba specialų **tualetą**.

Smėlis – smagioms maudynėms ir kailiuko švarai

Kaip ir šinšiloms, žiurkėnams, degu labai patinka maudynės smėlyje. Tokias smėlio vonias visiškai nesudėtinga paruošti – į kokį nors indą ar specialų **baseinėlį** reikėtų pripilti **smėlio** (geriausia – skirto šinšiloms ar kito, pirktu specializuotoje gyvūnų prekių parduotuvėje) ir apie 10 minučių leisti gyvūnėliui po jį pasivolioti. Tai padeda jam išlaikyti kailį švarų ir sveiką. Norint išvengti papildomos netvarkos, smėlio vonias rekomenduojama pradėti prieš valymą.

DĖMESYS IR ŽAIDIMAI

Žaidimai ir dėmesys labai svarbu kiekvienam, net ir mažiausiam gyvūnėliui. Kokiais žaidimais užimti grauziką, priklauso nuo jo rūšies.

Pavyzdžiui, sunku patikėti, bet triušiai mėgsta žaisti ir krėsti išdaigas. Ypač triušiams patinka žaisti su popieriumi, – jie mėgsta kartoną arba popieriaus rulonus apgraužti, suplėšyti į mažus skutelius, sunešti juos į krūvą ir po jais pasislėpti. „Žaislą“ triušiu galima paieškoti ir lauke. Su kaštonais augintinis mielai žais futbolą, eglės kankorėžius apgrauš ir skutų primėtys aplinkui. Kiti mėgstami triušio žaislai yra obuoliai, riešutai, erškėtrožės vaisiai ir t.t.

Dekoratyvinės žiurkės mėgsta įvairias **karstyklas, kopėteles**. Taip pat joms itin patinka pasivaikščiojimai kambaryje ar, esant geram orui, lauke. Tam jums prireiks specialių **petnešų** su pavadėliu.

Jūrų kiaulytėms ir kitiems graužikams galite išrinkti **medinių žaislų**, pavyzdžiui, kamuoliuką arba ritinį su varpeliu. Toks žaislas bus ne tik nekenksmingas, bet ir augintiniui suteiks daug džiaugsmo. Taip pat žaidimams labai tinka kamuoliukas, kurio viduje galima paslėpti **skanėstą**. Kamuoliukui judant, skanėstai krenta pro skylutę.

Dažniausiai tokie maži padarėliai yra įdomiausi vaikams, jie noriai įsiškia į žaidimus. Pamokykite mažą vaiką, kaip atsargiai imti gyvūnėlį ir nepalikite šių draugų be priežiūros.

© „KIKI GROUP“, 2016